

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΧΟΛΙΔΗΣ, Αρχιτέκτων Μηχ. - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το Βασιλικό Θέατρο ξαναφτιαγμένο στην ίδια θέση με το παλιό, αλλά μέσα από σύγχρονες για το θέατρο αντιλήψεις, αποτελεί την ιστορική συνέχεια του πρώτου.

Το νέο κτίριο, έχοντας μεγαλύτερο μήκος, συμπεριέλαβε μέσα στον όγκο του και το δημοτικό αντίλοιστάσιο ώστε να το εξαφανίσει.

Η γενική φόρμα θυμίζει το παλαιό Βασιλικό Θέατρο, αλλά το νέο κτίριο έχει τη δική του ταυτότητα, αφού σαν αναλογίες, αντίληψη, υλικά εξωτερικά και εσωτερικά, δηλώνει ήττα μεν, θαρραλέα δε, αυτό που πραγματικά είναι.

Καθοριστική παράμετρο στη διαμόρφωση του κτιρίου σε σχέση με το περιβάλλον του, αποτέλεσε ο Λευκός Πύργος με τον οποίο βρίσκεται σε καλή αναλογία.

Οι βασικές επιδιώξεις της μελέτης ήταν:

- Στο ανακατασκευασμένο κτίριο του Β.Θ. να ενυπάρχει "επικαιροποιημένη" η ιδέα του παλαιού κτιρίου.
- Να επανεκταχθεί ενεργά και δυναμικά αλλά όχι επιδεικτικά, στη ζωή της πόλης, ένα κτίριο που ήδη είναι φορέας της θεατρικής της ιστορίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το κτίριο αναπτύσσεται σε εννέα επίπεδα.

Στο ισόγειο βρίσκονται η κύρια είσοδος του κτιρίου, οι δύο είσοδοι του καινού, το foyer και οι χώροι διοίκησης.

Στο κατώτερο επίπεδο βρίσκονται το υποσκήνιο, η αποθήκη σκηναίων, χώροι τεχνικού προσωπικού και χώροι Η/Μ εγκαταστάσεων. Επίσης βρίσκεται η αίθουσα δοκιμών με διαστάσεις και αίσθηση σκηνης, που εκτός από τις πρόβες και την εξάσκηση των καλλιτεχνών μπορεί να εξυπηρετήσει και πειραματικές παρουσιάσεις.

Στο επίπεδο κάτω από το ισόγειο (επίπεδο της σκηνης) βρίσκονται χώροι συντελεστών παράστασης, καμαρίνια και το κάτω foyer.

Τέλος, στο πάνω από το ισόγειο επίπεδο βρίσκονται το πάνω foyer, η καφετέρια των καλλιτεχνών και καμαρίνια.

Τα foyers ισόγειου-ορόφου και το roof-garden της καφετέρας διαθέτουν εξαιρετική θέα προς το Λευκό Πύργο, το Θερμαϊκό και το πάρκο που περιβάλλει το κτίριο.

Γενικά όλοι οι χώροι αναπτύσσονται γύρω από την αίθουσα και τη σκηνή.

Το θέατρο σχεδιάστηκε για να λειτουργήσει με εναλλασόμενο ρεπερτόριο.

Η σκηνή, με διαστάσεις 25x18 m και άνοιγμα 16x7 m, εξυπηρετεί όλα τα είδη θεάματος. Έχει πλήρη εξοπλισμό με δύο πλατφόρμες 4,5x13 m, μεταλλική κουρτίνα πυρασφάλειας, δύο fly galleries και το grid όπου είναι οι τροχαλίες για τα σταγόνια, ακόμα διαθέτει κυκλόγραμμα, οθόνη προβολών ενώ μπορεί να δεχθεί και περιστροφική πλατφόρμα διαμέτρου 9,00 m. Επίσης διατίθενται δύο κινητοί πύργοι και κινητή γέφυρα φωτισμού, ώστε το σύστημα των τριών αυτών στοιχείων να μειώνει τις διαστάσεις της μπούκας από 16x7 στα 9x5 m.

Η αυλαία ανοίγει με τον ιταλικό και τον ελληνικό τρόπο.

Μπροστά από τη σκηνή υπάρχει το rit, που όταν χαμηλώνει φιλοξενεί περίπου 60 μουσικούς.

Η τροφοδοσία της σκηνης γίνεται από την ανατολική πλευρά με πλατφόρμα σκηναίων 2,75 x 10,00 m, είτε κατ' ευθείαν στη σκηνή, είτε στο υποσκήνιο.

Στα άκρα της μπούκας, τα side boxes διαμορφώθηκαν σε ξύλινους ανακλαστικές για λόγους ακουστικής.

Το παλιό θέατρο διέθετε τριπλή μπούκα, που όμως για λό-

γους αισθητικής ήταν αδύνατο να επανεφαρμοστεί.

Ως προς τα οπτικοακουστικά συστήματα, ο σχεδιασμός προέβλεπε: οθόνη προβολής video και ταινιών 35 mm, front και back projection, video show relay, δίκτυο o.b.van για τηλεοπτικές αναμεταδόσεις, infrared μεταφραστικών και συνεδριακού, προβολή υπερτίτλων και υποτίτλων από γεννήτρια χαρακτηρισίων κτλ.

Αναφορικά με τις Η/Μ εγκαταστάσεις, στόχος ήταν η χαμηλή στάθμη θορύβου, ειδικότερα δε για τον κλιματισμό οι χαμηλές ταχύτητες.

Ο κλιματισμός της αίθουσας γίνεται από το διάτρητο κυλινδρικό στρίγγιμα του καθίσματος μέσω plenum, η δε απαγωγή κυρίως από τις φωτιστικές σχισμές της οροφής.

Η αίθουσα είναι χωρητικότητας 800 ατόμων, που κατανέμονται στην πλατεία, στον εξώστη και στα θεωρεία. Τα θεωρεία είναι εκείνα του παλαιού Βασιλικού Θεάτρου ως προς τη βασική μορφή, αλλά και ως προς το μέγεθος. Όμως μαζί με τον εξώστη αποτελούν πλέον ενιαίο αισθητικό σύνολο, δίνοντας στην αίθουσα πρωτοτυπία.

Στην καινούρια αίθουσα δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στην εξασφάλιση καλής ορατότητας για όλες τις θέσεις και άριστων συνθηκών ακουστικής για το φυσικό λόγο, πράγμα πρωταρχικό για το θέατρο, ενώ όλες οι επιμέρους αντιμετωπίσεις και επιλύσεις επιδιώχθηκε να απορρέουν από αρχιτεκτονικές επιλογές όπως για παράδειγμα, η γεωμετρία και η ακουστική συμπεριφορά της οροφής της αίθουσας που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Όμοια οι κλίσεις, οι απαλές καμπύλες των επιφανειών του στηθαίου του εξώστη κτλ, επενεργούν τόσο αισθητικά όσο και ακουστικά.

Για τα τελειώματα της αίθουσας χρησιμοποιήθηκαν σκούρο χρώμα για την οροφή, θερμό χρώμα για τους πλευρικούς και τον πίσω τοίχο, καθώς και ξυλεπενδύσεις των μεγάλων πλευρών της αίθουσας από ξύλο κερασιάς.

Τα καθίσματα και η αυλαία επιλέχθηκαν σε ζεστό γκρι χρώμα ώστε να δένουν σε ενιαίο σύνολο.

Το δάπεδο στην περιοχή των καθισμάτων είναι μοκέτα, ενώ στους διαδρόμους κυκλοφορίας είναι ξύλινο.

Οι χρωματισμοί των επενδύσεων γυψοσανίδων τόσο των θεωρείων, όσο και του εξώστη είναι διακριτικά απαλά stucco.

Ο περιβάλλον χώρος (μόνον ο γγγύς του κτιρίου) ολοκληρώθηκε κι αυτός μέσα από απλές και λιτές αισθητικές επιλογές.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Ο φέρων οργανισμός του κτιρίου αποτελείται από σκυρόδεμα, ενώ η επικάλυψη της καμπύλης οροφής από μεταλλικά ζευκτά, πάνω στα οποία κατασκευάστηκε πλάκα σκυροδέματος σε υπόστρωμα λαμαρίνας.

Μεγάλο μέρος του κτιρίου βρίσκεται κάτω από τον υδροφόρο ορίζοντα, οπότε για το εφικτό της κατασκευής του φ.ο., προηγήθηκαν διαφραγματικοί τοίχοι βάθους 28,00 m.

Λόγω των ειδικών συνθηκών του εδάφους, το κτίριο δέχεται μεγάλη άνωση και για την εξισορρόπησή τους στη θεμελίωση προβλέφθηκε έρμα. Το σκυρόδεμα των υπόγειων ορόφων είναι ειδικής σύστασης, μη υδατοπερατό.

Οι εξωτερικοί τοίχοι κατασκευάστηκαν από οπτοπλινθοδομή, ενώ οι εσωτερικοί τοίχοι προβλέπονται σε ορισμένους χώρους από οπτοπλινθοδομές και στο μεγαλύτερο ποσοστό τους από γυψοσανίδες (πλωτοί είτε σπλοι).

Τα εξωτερικά κουφώματα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν θερμομονωτικά από αλουμίνιο. Τα εσωτερικά κουφώματα έχουν

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Κ. Κουρουσόπουλος - Ν. Σκολιδης, Αρχιτέκτονες Μηχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ:

Μ. Κοπανάρη, Κ. Τολιούρας, Αρχιτέκτονες Μηχ.

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

ΜΕΤΕ ΑΕ - Γ. Πενθερουδάκης, Πολιτικός Μηχ.

Η/Μ ΜΕΛΕΤΗ:

Γ. Ζωνής - Ι. Ζωνής, Ηλεκτρολόγοι Μηχανολόγοι Μηχ.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Θ. Τριγάνης, Αρχιτέκτων Μηχ.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ:

D. Fleming - M. Barton

ΜΕΛΕΤΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ:

TELMACO ΑΕ

ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΗΝΗΣ:

GLANTRE ENGINEERING LIMITED

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ:

ΕΛΛΗΝΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ -

ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ ΕΤΕ - ΣΤΑΔΙΟΝ ΑΕ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ:

ΓΕΚ ΑΕ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ:

Μ. Κάμα, Πολιτικός Μηχ.

ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΡΧΗΣ:

Δ. Μπαράτοπουλος, Πολιτικός Μηχ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ:

Θεσσαλονίκη

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΤΙΡΙΟΥ:

11.000 m²

ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

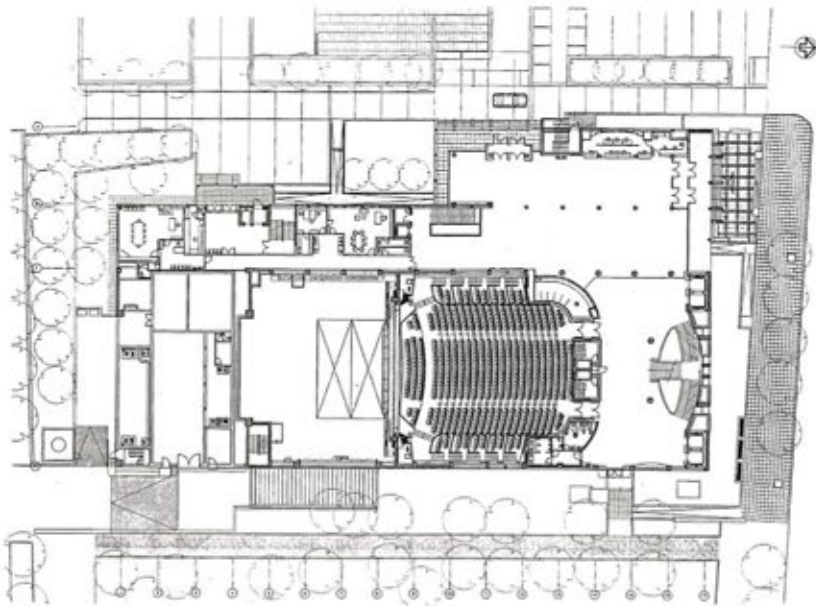
1996-1999

ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΓΟΥ:

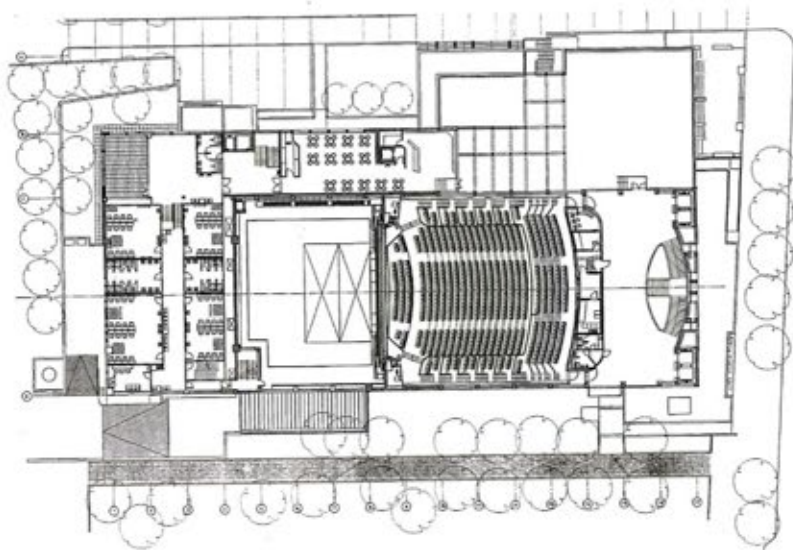
Α' ΦΑΣΗ: 1997-1999, Β' ΦΑΣΗ: 1999-2000

(με το σύστημα "μελέτη και κατασκευή")

ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΩΦΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

- 1
Άποψη από το foyer της εισόδου.
- 2
Δυτική πλευρά - είσοδος καλλιτεχνών.
- 3
Ανατολική - βόρεια όψη.

2

3

επιλεγεί με κριτήρια σπουδαιότητας και ύψους των χώρων, αλλά και βάσει της μελέτης πυροπροστασίας και κυρίως από τις απαιτήσεις της ακουστικής.

Τα δάπεδα των backstage χώρων είναι είτε μοκέτα, είτε πλαστικό, ενώ των foyers μάρμαρο Μεσολογγίου συνδυασμένο με ρόμβους μαύρου μαρμάρου.

Οι οροφές εν γένει είναι ορυκτών ινών, πλην των foyers που είναι συνδυασμός ξύλινων κασετών από πηγάκι σε καρρέ και γυψοσανίδων.

Τα τελειώματα των τοίκων για τους δευτερεύοντες χώρους είναι πλαστικά σπατουλαριστά, για τους βοηθητικούς ακρυλικά και για τα foyers χρωματισμοί τεχνοτροπίας που επιχειρούν να δημιουργήσουν θεατρική ατμόσφαιρα, σε συνδυασμό με επενδύσεις κερασιές.

Εξωτερικά το κτίριο προσπαθεί να διατηρήσει την κλίμακά του με παρουσία αξιοπρεπή και διακριτική, συμμετέχοντας στην οργάνωση του ευρύτερου περιβάλλοντος με το δικό του τρόπο. Για το λόγο αυτό τα χρώματα που επιλέχθηκαν ήταν γαϊώδη και η καμπύλη επικάλυψη από πλάκες σκυροδέματος που παρέμειναν στη φυσική τους υφή και χρώμα.

Η επένδυση των όψεων έγινε από μάρμαρο Κούπα-Σκρα.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Πρωτεύοντα ρόλο στην κατασκευαστική αντιμετώπιση είχε η ακουστική, η οποία επέβαλε παντού πλωτά δάπεδα και ηχοασπρωφητικές οροφές και μερικές φορές και πλωτούς τοίχους.

Οι ειδικοί χώροι, όπως τα control ήχου, η αίθουσα δοκιμών και η κύρια αίθουσα, έχουν κατασκευαστεί με τη φιλοσοφία "room in room". Δηλαδή μέσα στον αντίστοιχο χώρο κατασκευάστηκε ένα κέλυφος του οποίου όλες οι επιφάνειες στηρίζονται ελαστικά.

Ειδική επίλυση έγινε για την επικάλυψη της καμπύλης οροφής μέσω δικέλυφης κατασκευής.

Η τελική επιφάνεια αποτελείται από προκατασκευασμένες πλάκες σκυροδέματος καμπύλης διατομής, συνδεδεμένες μεταξύ τους μέσω εύκαμπτων ανοξειδωτων συνδέσμων, ώστε το σύνολο όντας αρθρωτό θυμίζει φολιδωτή πανοπλία ιππότη.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ

Στα κτίρια αυτής της φύσης η ακουστική παίζει έναν από τους βασικότερους ρόλους. Αστοχία της συνεπάγεται αστοχία του βασικού σχεδιασμού.

Η κύρια χρήση του κτιρίου είναι θέατρο όπου η σωστή μετάδοση του ήχου με φυσικό τρόπο αποτελεί το κύριο πρόβλημα. Παρ' όλα αυτά έγιναν οι κατάλληλες επιλογές στο σχεδιασμό για την ικανοποιητική απόδοση και άλλων δραστηριοτήτων.

Δεδομένου ότι η ακουστική του χώρου εξαρτάται από τη γεωμετρία του, υπήρξε μία συνεχής προσέγγιση της τελικής γεωμετρίας μέσω εξειδικευμένου προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή και επεξεργασίας των μορφών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι πριν από την τελική μορφή έγινε μια σειρά από αρχιτεκτονικές μακέτες για την αισθητική, τεχνική και ακουστική επίλυση της οροφής της αίθουσας, καθώς και μεγάλος αριθμός ακουστικών προσεγγίσεων.

Σημαντική δέσμευση σε όλα αυτά ήταν οι γεωμετρικές καταβολές τόσο του κτιρίου γενικότερα, όσο και της αίθουσας ειδικότερα, αφού ήταν ασφυκτικά προκαθορισμένο το περίγραμμα του κτιρίου κατά x, ψ, ζ.

Τέλος σημειώνεται ότι τόσο στο foyer, όσο και στην αίθουσα, υπάρχουν επιλεγμένα σημεία που μπορούν να δεχθούν ειδική καλλιτεχνική αντιμετώπιση, ώστε να ολοκληρωθεί η ταυτότητα του θεάτρου.

▲ Αποψη της αίθουσας.

Εταιρίες που τα υλικά τους χρησιμοποιήθηκαν στο έργο και συμμετέχουν με διαφήμιση στο τεύχος αυτό:

- Φωτισμός εσωτερικών χώρων, **ΑΦΟΙ ΓΡΑΒΑΝΗ ΑΕ**, σελ. 7
- Πόρτες πυρασφάλειας & ηχοασπρωφητικές, **ΕΧΡΟ ΕΠΕ**, σελ. 139
- Γυψοσανίδες, **ΚΝΑUF ΓΥΨΟΠΟΙΙΑ ΑΒΕΕ**, σελ. 73
- Σκάρες Η/Μ εγκαταστάσεων, **ORSO HELLAS SA**, σελ. 27, 29